

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Jezioro Goczałkowickie

Kod krajobrazu: 24-512.22-023

Położenie administracyjne: Gmina Goczałkowice-Zdrój, Powiat pszczyński; Gmina Strumień, Powiat cieszyński; Gmina Pszczyna, Powiat pszczyński; Gmina Czechowice-Dziedzice, Powiat bielski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Zbiornik Goczałkowicki jako przykład krajobrazu dużych sztucznych zbiorników wodnych o różnych funkcjach (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Jezioro Goczałkowickie
ID	1306
Kod krajobrazu	24-512.22-023
Typ, podtyp krajobrazu	11a - Duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	512.22
Nazwa mezoregionu*	Dolina Górnej Wisły
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.7.1.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Doliny Wisły "Ustroń - ujście Skawy"
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	0
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Wody powierzchniowe (jeziora, zalewy i inne)
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8; III.C.1
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy; Śląsk Cieszyński, część podgórska, zurbanizowana
Położenie administracyjne	Gmina Goczałkowice-Zdrój, Powiat pszczyński; Gmina Strumień, Powiat cieszyński; Gmina Pszczyna, Powiat pszczyński; Gmina Czechowice-Dziedzice, Powiat bielski
Powierzchnia (ha)	3030,56

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wodnogospodarczy, duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach obejmujący Jezioro (zbiornik) Goczałkowickie na rzece Wiśle.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wielkość (jest największym w województwie śląskim sztucznym jeziorem o maksymalnej powierzchni wynoszącej 32 km²), bardzo wysokie walory przyrodnicze (dwa obszary Natura 2000) oraz fizjonomiczne (w tym ekspozycja z położonej w sąsiedztwie jednostki obejmującej wieś uzdrowiskową Goczałkowice-Zdrój). Krajobraz o ważnych funkcjach społecznych: zaopatrzenie w wodę przemysłu dawnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego oraz miast konurbacji górnośląskiej oraz retencjonowanie wód (znaczenie dla ochrony przed powodzią).

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

O wartości przyrodniczej krajobrazu świadczy występowanie rozległych, podmokłych obszarów znajdujących się w otoczeniu jeziora, stanowiących ekosystem bytowania i rozrodu wielu gatunków ptaków lęgowych i migrujących. Było to powodem objęcia prawną ochroną, ustanawiając obszar ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001. Spośród wielu gatunków gnieźdzących się ptaków na wyróżnienie zasługuje obecność par lęgowych zagrożonych: czapli purpurowej i rybitwy białowąsej, które mają tu najważniejsze w Polsce stanowiska. Szczególne znaczenie ekologiczne odgrywa południowa i zachodnia część zbiornika, gdzie znajdują się rozległe, podmokłe i wilgotne łąki, zarośla krzewów, szuwały a także liczne kanały sprzyjające powstawaniu urozmaiconych siedlisk. Dla ochrony siedlisk przyrodniczych i innych gatunków zwierząt ustanowiono obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki PLH240039.

Walory kulturowe

Zbiornik Goczałkowice, wykonany w latach 50. XX w. stanowi największy w skali województwa obiekt hydrotechniczny. Maksymalna wysokość zapory wynosi 16 m, a jej szerokość w koronie osiąga 5 m. Do cennych elementów należą obwałowania i umocnienia korony zbiornika oraz liczne urządzenia hydrotechniczne. W granicach jednostki zlokalizowane są liczne przystanie i rybacówki.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz o bardzo wysokich walorach fizjonomicznych z malowniczą panoramą na tafłę wody i zaporę. Obszar ekspozycji czynnej i biernej. Liczne punkty widokowe, w szczególności na północnym brzegu jeziora, m.in. na plaży w Wiśle Małej, na wschód od ulicy Pawiej, na zaporze betonowej w Goczałkowicach Zdroju, punkt widokowy w Wiśle Wielkiej przy ulicy Zalewowej, marina przy ulicy Dębowej w Wiśle Wielkiej. Ciąg widokowy stanowi także trasa spacerowo-rowerowa wzdłuż zapory o długości ok. 3 km (ekspozycja czynna).

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Wieża widokowa na brzegu Zbiornika Goczałkowickiego (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 2

Zapora czołowa Zbiornika Goczałkowickiego (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 3

Wisła wypływająca ze Zbiornika Goczałkowickiego (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Widok na stację uzdatniania wody. Niezaburzone walory fizjonomiczne. (fot. Bd)

ZDJĘCIE NR 5

Zbiornik Goczałkowicki - widok w kierunku południowym. Obiekt o istotnym znaczeniu turystyczno-wypoczynkowym (fot. Bd)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

